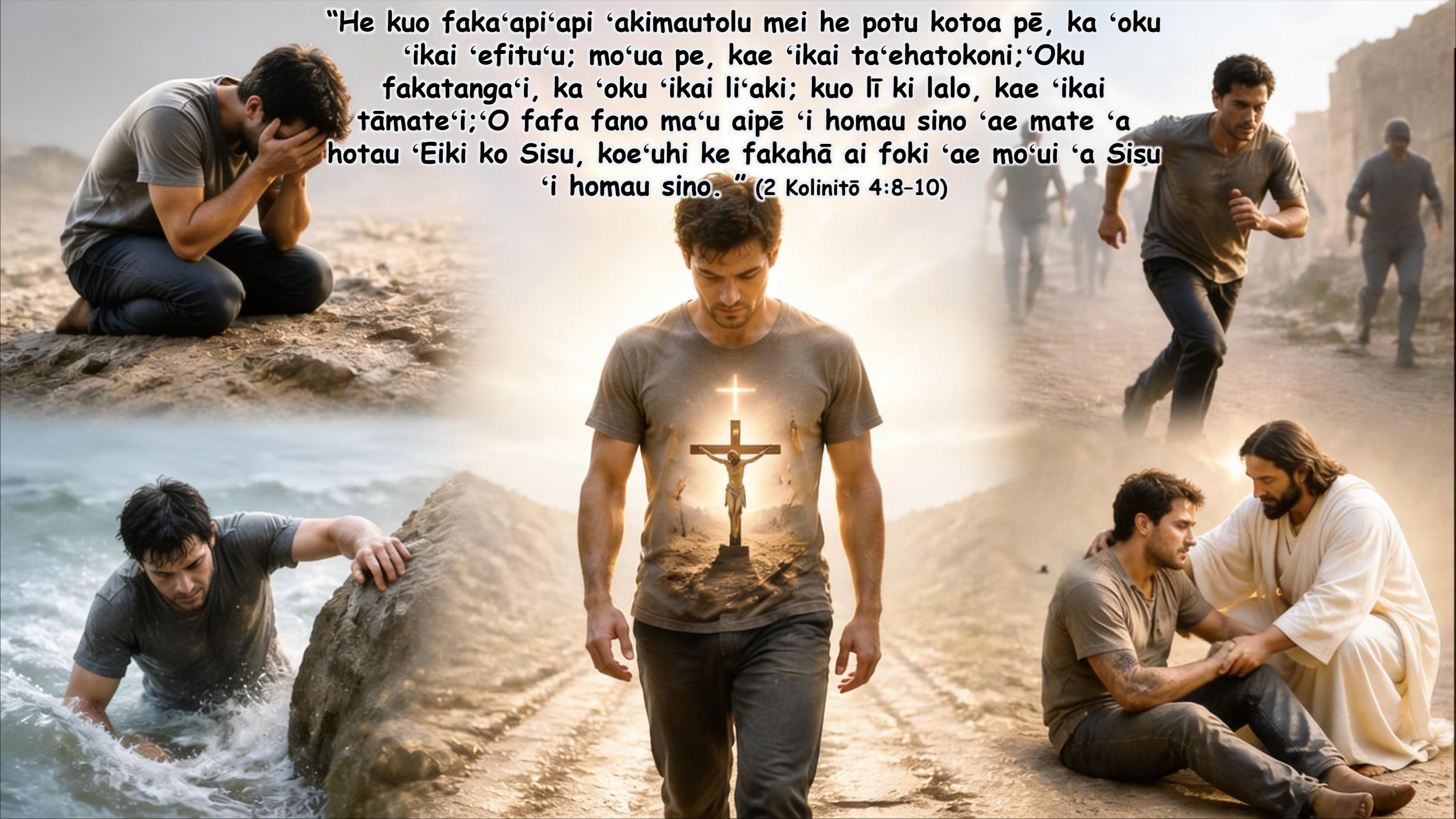

Lesoni 10 ki
he 'aho 5 'o
Sepitema,
2026

LAKANGA MO'ONI 'O E KALISITIANE

**"He kuo faka'api'api 'akima'utolu mei he potu kotoa pē, ka 'oku
'ikai 'efitu'u; mo'ua pe, kae 'ikai ta'ehatokoni; 'Oku
fakatanga'i, ka 'oku 'ikai li'aki; kuo lī ki lalo, kae 'ikai
tāmate'i; 'O fafa fano ma'u aipē 'i homau sino 'ae mate 'a
hotau 'Eiki ko Sisu, koe'uhi ke fakahā ai foki 'ae mo'ui 'a Sisu
'i homau sino. " (2 Kolinitō 4:8-10)**

Ko hai na'a ne pehe 'oku fakafiemalie 'a e mo'ui 'a ha faifekau? 'Oku ma'u 'e he kau faifekau 'o e ongoongolelei ha fatongia ma'ongo'onga, pea 'oku 'ikai ta'e 'i ai ha fakatu'utamaki 'i he'enau ngaahi ngaue.

Ko e 'ofa ki he ngaahi laumalie 'oku 'auha, pea mo e tokanga ongongofua kuo pau ke nau fai ke pukepuke mo langaki hake 'a kinautolu kuo nau 'osi tali 'a e ongoongolelei, ko e me'a ia 'oku ne fakafaikehekehe 'i 'a e kau faifekau mo'oni mei he fanga ulofi fekai.

'I he taimi 'oku ngāue fāitaha ai 'a e siasí mo 'ene kau faifekau pea fai ha ngaahi liliu pau 'i he'ene founa mo'uí, 'oku hoko ia ko ha 'elemēniti fakalelei 'a ia 'oku 'omai ai 'a e fiemālie mo e fiefia ki he tokotaha kotoa.

KO E NGAUE 'A E FAIFEKAU

Kau Takilotu Taukei.

Ko e ngaahi fakatu'utāmaki 'o e ngāue fakafaifekau .

KO E FATONGIA 'O E KAU MEMIPA

Kau 'amipasitoa 'o e fakalelei .

Ko e ui ki he ma'oni'oni .

KO E OLA 'O E FEINGA FAKATAHA

Fakafiemalie mo e fiefia

KO E NGAUE 'A E FAIFEKAU

KAU TAKILOTU TAUKEI

"Ko 'emau tohi 'akimoutolu, kuo tohi ki homau loto, kuo 'ilo pea lau
'e he kakai kotoa pē: " (2 Kolinitō 3:2)

'Oku 'i ai ha ngaahi me'a 'e ni'ihī 'oku 'ikai ke fu'u liliu ia 'i ha vaha'a taimi. ' Oku kei fakaava pē ' a e ngaahi matapā ' i he ' ahó ni, ' o hangē pē ko ia na'e hoko ' i he 'uluaki senitulí. Na'e fiema'u ' e Paula ha tohi fakaongoongolelei ke tali ia ' e he siasi ' i Kolinitoó? (2 Kolinito 3:1)

Na'a ne ma'u 'a e tohi fakaongoongolelei lelei taha na'e ma'u: ko e kau Kolinito (2 Kolinito 3:2). Na'e liliu honau loto 'e he 'alo'ofa 'a e 'Otua, 'o fakaafou 'i he malanga 'a e 'aposetolo mo hono kaunga-ngaue (2 Kolinito 3:3).

Na'e "fe'unga 'a Paula mo hono kau tokoni ko e kau faifekau 'o e fuakava fo'ou" (2 Kolinito 3:6). Ko ha fuakava naunau'ia, na'e tohi 'e he Laumalie 'i he loto ki he mo'ui ta'engata.

Ka na'e muimui 'a e ni'ihī 'i ha fuakava 'e taha, 'a ia ko e fakamo'ui 'i he ngaahi ngaue 'o e Fono kuo tohi 'i he maka, 'a ia na'a ne ta'ofi kinautolu mei he'enau 'ilo'i 'a e naunau 'o e 'alo'ofa (2 Kolinito 3:7-9).

KO E NGAHI FAKATU‘UTĀMAKI ‘O E NGAUE FAKAFAIFEKAU

"He 'oku ai 'ae ngaahi me'a kotoa pē koe'uhi ko kimoutolu, pea ke ongoongolelei 'ae 'Otua 'i hono lahi 'oe 'alo'ofa, ko e me'a 'i he fakafeta'i lahi ai 'ae tokolahi." (2 Kolinitō 4:15)

Na'e mahino kia Paula pea na'a ne katekina 'a e ngaahi fakatu'utamaki 'o e ngaue fakafaifekau. Ka na'a ne 'ilo'i na'e 'aonga 'a e ngaahi fakatu'utamaki ko 'eni, pea na'a ne fua ia 'i he'ene 'ofa ki he kakai na'a ne 'oange ki ai 'a e faingamalie ke ma'u 'a e fakamo'ui (2 Kolinito 4:15). 'Ikai ngata ai, na'a ne ma'u 'a e fakapapau 'o e tokoni fakalangi (2 Kolinito 4:7-9):

'Oku mau ...

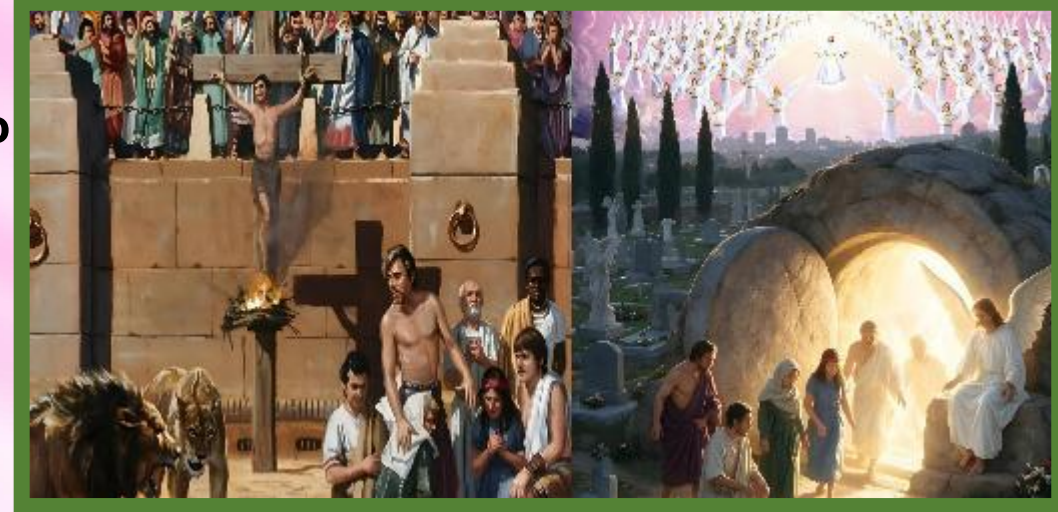
- ▶ faingata'a'ia
- ▶ puputu'u
- ▶ fakatanga'i
- ▶ Taa'i hifo

Ka...

- ▶ 'ikai laiki
- ▶ 'ikai loto fo'i
- ▶ 'ikai li'aki
- ▶ 'ikai faka'auha

'Oku malanga'i 'a e ongoongolelei 'o fakafou 'i ha fa'ahinga 'o e tangata vaivai koe'uhi ke ma'u 'a e naunau ki he 'Otua pe.

Ko e mamahi ko ha "mamahi ma'ama'a, 'a ia 'oku ki'i momeniti pe" 'i hono fakafehoanaki ki he "mamafa lahi mo ta'engata 'o e naunau" te tau ma'u 'i he 'aho 'o e toetu'u (2 Kolinito 4:14-18).

**KO E NGAAHI FATONGIA 'O E
KAU MEMIPA**

KAU 'AMIPASITOA 'O E FAKALELEI

"Pea 'oku mei he 'Otua 'ae ngaahi me'a kotoa pē, 'aia na'a ne fakalelei 'akimautolu kiate ia 'ia Sisu Kalaisi, pea kuo ne tuku kiate kimautolu 'ae fakamatala 'oe fakalelei;." (2 Kolinitō 5:18)

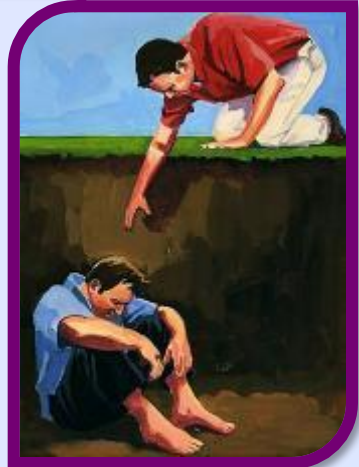
Ko e ivi faka'ai'ai 'oku totonu ke ne pule'i 'a e mo'ui 'a e siasi (pea mo e memipa takitaha) ko 'eni: "He 'oku ue'i kitautolu 'e he 'ofa 'a Kalaisi" (2 Kolinito 5:14). Ko e ha 'a e 'ofa ko 'eni, pea ko e ha 'oku ne ue'i kitautolu?

Na'e foaki 'e Kalaisi 'ene mo'ui 'i he 'ofa. 'Oku fakamalohi'i kitautolu 'e he me'a ni ke tau mo'ui Ma'ana (2 Kolinito 5:14-15).

Kuo ngaohi kitautolu 'e Kalaisi ko ha ngaahi me'a fo'ou. 'Oku fakamalohi'i kitautolu 'e he me'a ni ke tau li'aki 'etau mo'ui motu'a (2 Kolinito 5:17)

Kuo fakalelei'i kitautolu 'e Kalaisi mo e 'Otua. 'Oku fakamalohi'i kitautolu 'e he me'a ni ke tau hoko ko e kau fakafofonga 'o e fakalelei (2 Kolinito 5:18-20).

Ko ia ai, 'oku tataki kitautolu 'e he 'ofa 'a Kalaisi ki ha liliu lahi 'o e mo'ui. 'Oku tataki foki kitautolu 'e he 'etau mo'ui 'aki 'a e 'ofa 'a Kalaisi ke tau vahevahe 'a e 'ofa ko ia mo e ni'ihiki kehe, 'o faka'ai'ai kinautolu ke nau tali 'a e popoaki 'o e 'amanaki lelei: "Fakalelei mo e 'Otua" (2 Kolinito 5:20).

KO E UI KI HE MA'ONI'ONI

‘Oku uesia ‘e he ui ki he ma’oni’oni ‘a e mo’ui faka’aho ‘a e kau faifekau mo e kaingalotu fakatou’osi:

Kataki’i ‘a e ngaahi faingata’a (2 Kolinito 6:4-5)

Ke fua ‘a e fua ‘o e Laumalie (2 Kolinito 6:6)

Ke mo’oni mo faitotonu (2 Kolinito 6:7)

Tu’u ma’u ‘i ha fa’ahinga tukunga pe
(2 Kolinito 6:8-10)

Fakaava hotau loto ki he ni’ihi kehe (2 Kolinito 6:11-13)

Ke fakamavahe’i kitautolu mei he ivi takiekina
fakatu’utamaki ‘o e kau ta’etui (2 Kolinito 6:14-15)

“Ko ia, ‘e kāinga ‘ofeina, ‘i he’etau ma’u ‘ae ngaahi tala’ofa ni, ke tau fakama’a ‘akitautolu mei he ‘uli kotoa pē ‘oe kakano mo e laumālie, ‘o fakahaohaoa ‘ae mā’oni’oni ‘i he manavahē ki he ‘Otua.”

(2 Kolinitō 7:1)

‘I hono fakataha’i ‘o e ngaahi potufolofola kehekehe mei he Fuakava Motu’a, ‘oku fakamatala’i fakanounou ai ‘e Paula ‘a e ui ki he ma’oni’oni mo hono ngaahi nunu’a (2 Kolinito 6:16-18):

Ui

- Mavahe mei he ngaahi potu ‘o e angahala
- Fakamavahe’i kimoutolu mei he kau angahala
- ‘Oua na’a ala ki he me’a ‘oku ta’ema’a

Ngaahi nunu’a

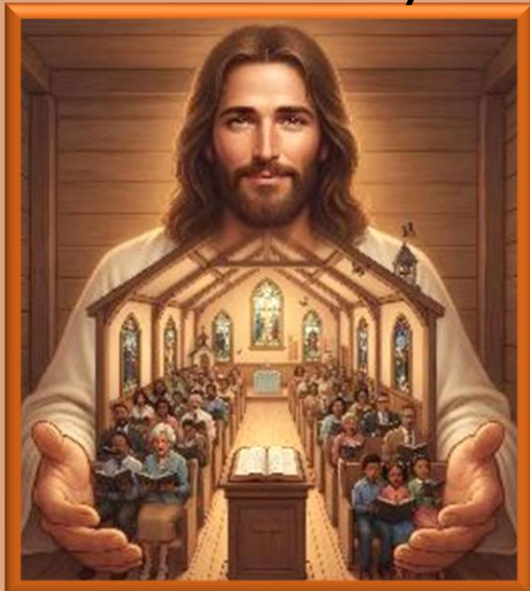
- Te u nofo mo koe
- Te u hoko ko ho ‘Otua
- Te mou hoko ko hoku kakai
- Te u tali koe
- Te u hoko ko ho’omou Tamai

**KO E OLA 'O ENGAUE
FAKATAHA**

FAKAFIEMALIE MO E FIEFIA

“Oku lahi ‘eku fa‘a lea atu kiate kimoutolu, ‘oku ou vikiviki lahi koe‘uhi ko kimoutolu: kuo fakafonu au ‘i he fiemālie, ‘oku ou fiefia lahi ‘aupito ‘i he‘emau mamahi kotoa pē.” (2 Kolinitō 7:4)

Neongo ‘a e ngaahi palopalema na‘a ne fehangahangai mo ia, ka na‘e fiefia lahi ‘a Paula. (2 Kolinito 7:4). Ko e ha na‘a ne fakatupu ‘a e fiefia ko ‘eni? Na‘e fai ‘e Paula ha tohi fefeka ki he kakai Kolinitoo, ‘a ia na‘a ne fakamamahi‘i kinautolu (2 Kolinito 7:8). Ka na‘e taki kinautolu ‘e he mamahi ko ia ki he fakatomala (2 Kolinito 7:9-10). Na‘e hoko ‘eni ko ha liliu kakato ‘i honau va fetu‘utaki mo Paula, pea mo e ni‘ihi kehe (2 Kolinito 7:11-12).

Ko ia, na‘e ‘i ai ‘a e fakafiemalie ki he taha kotoa. Na‘e fakafiemalie‘i ‘a Taitusi, ko e hoa ‘o Paula. (2 Kolinito 7:7). Na‘e fakafiemalie‘i ‘a Paula ‘i he a‘u mai ‘a Taitusi (2 Kolinito 7:6). Na‘e fakafiemalie‘i ‘a e kau Kolinitoo, ‘a ia na‘a ne ‘omi foki ‘a e fakafiemalie kia Paula (2 Kolinito 7:13).

Ka na‘e ‘ikai ke fakalangilangi‘i ia ‘e Paula. Kapau ‘e lava ke ma‘u ‘e he kau faifekau mo e kaingalotu ‘a e fiefia mo e fakafiemalie, ‘oku ‘uhinga ia koe‘uhi he ‘oku "fakafiemalie‘i ‘e he ‘Otua ‘a e loto fakatokilalo" (2 Kolinito 7:6a).

"'Oku 'uhinga 'a e ngaue ki he ngaue tokoni, pea 'oku ui kotoa kitautolu ki he ngaue ni. Ko ha me'a ta'efaka'apa'apa ki he 'Otua ke fili ha taha ke mo'ui fakafiefia. 'E hoku ngaahi tokoua mo e tuofafine, 'oku mou 'ilo'i 'oku mate ha ngaahi laumalie 'e lauiafe 'i he ta'u kotoa pe, 'o mate 'i he'enua ngaahi angahala koe'uhi ko e 'ikai ulo mai 'a e maama 'o e mo'oni 'i honau hala?"

'Oku 'i ai ha ngaue lahi ke fai 'i hotau mamani. 'Oku totonu ke ului 'a e tangata mo e fefine, 'o 'ikai 'i he me'afoaki 'o e lea kehekehe pe 'i hono fai 'o e ngaahi mana, ka 'i hono malanga'i 'o Kalaisi na'e tutuki. Ko e ha 'oku fakatoloi ai 'a e feinga ke toe lelei ange 'a e mamani?

EGW (Ko Hono Fakafotunga 'o Kalaisi, 'Akosi 30)